

(rajonas/miestas, mokykla)

klasės (grupės) mokinio(-ės)

(vardas, pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pagrindinė sesija

2005 m. birželio 14 d.

Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlyna spalva rašančiu parkeriu ar tušinuku), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į rusų ir lenkų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlyna spalva rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai.
- Jeigu manote, kad klausimas yra klaidingas, jį praleiskite ir atsakykite į kitus. Jeigu klausimas iš tikrųjų klaidingas, jis nebus vertinamas.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiui skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

I dalis 1–20 klausimai	II dalis 21–35 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas

(parašas, v., pavardė)

I vertintojas

(parašas, v., pavardė)

II vertintojas

(parašas, v., pavardė)

I dalis

Maksimali taškų suma –20.

Į kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną teisingą atsakymą, kuris vertinamas 1 tašku. Pasirinktąjį atsakymą žyminčią raidę apveskite apskritimu, (A).

1. Kas XVI a. sukūrė šiuolaikinės heliocentrinės sistemos pagrindus?
 - A K. Ptolemajas.
 - B J. Kepleris.
 - C M. Kopernikas.
 - D G. Galilėjus.
2. Kuris Europos keliautojas XX a. iš papiruso pastatytu laivu perplaukė Atlanto vandenyną?
 - A Deividas Livingstonas.
 - B Turas Hejerdalas.
 - C Žakas Ivas Kusto.
 - D Rualas Amundsenas.
3. Kaip vadinama žemėlapiu linija, jungianti sausumos paviršiaus vienodo aukščio taškus?
 - A Izobata.
 - B Izoterma
 - C Horizontalė.
 - D Amplitudė.
4. Kaip vadinamas uolienų dūlėsių pernešimas¹ iš vienos vietos į kitą?
 - A Denudacija.
 - B Degradacija.
 - C Akumuliacija.
 - D Dūlėjimas.
5. Kuris kanalas ilgiausias?
 - A Volgos-Dono.
 - B Kylio.
 - C Panamos.
 - D Sueco.
6. Kurio žemyno krantus skalauja daugiausia vandenynų?
 - A Azijos.
 - B Afrikos.
 - C Europos.
 - D Antarktidos.
7. Koks Nemuno ilgis?
 - A 937 km.
 - B 973 km.
 - C 963 km.
 - D 947 km.

Čia rašo vertintojai

I II III

I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ dūlėsių pernešimas – перенос продуктов выветривания – przemieszczenie produktów wietrzenia

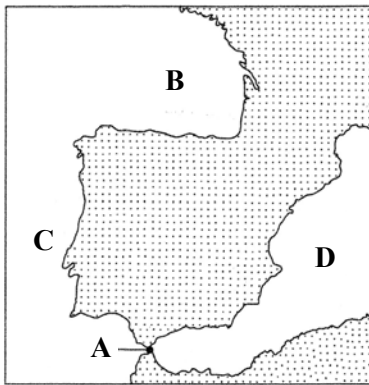
16. Kurie Lietuvos objektai įtraukti į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą?

- A Trakų ežerynas ir Kuršių nerija.
- B Kryžių kalnas ir Kernavė.
- C Europos centro kraštovaizdžio draustinis.
- D Vilniaus Senamiestis ir Kuršių nerija.

17. Kuriame Lietuvos rajone sportinės aviacijos įmonė gamina sklandytuvus¹?

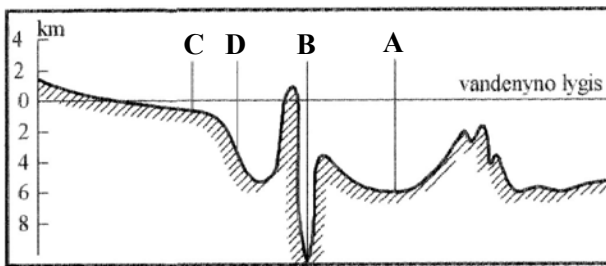
- A Alytaus.
- B Kauno.
- C Prienų.
- D Kaišiadorių.

18. Kuri raidė žymi Biskajos įlanką?

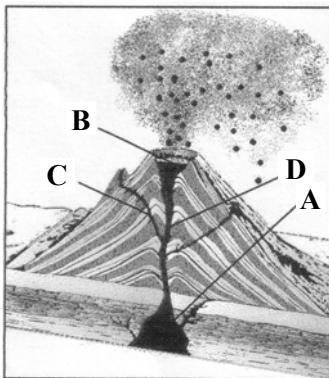

- A
- B
- C
- D

19. Kuria raide pažymėta pasaulio vandenyno dugno dalis – žemyno šelfas?

20. Kuri raidė žymi ugnikalnio stemplę²?

- A
- B
- C
- D

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

1-20 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA

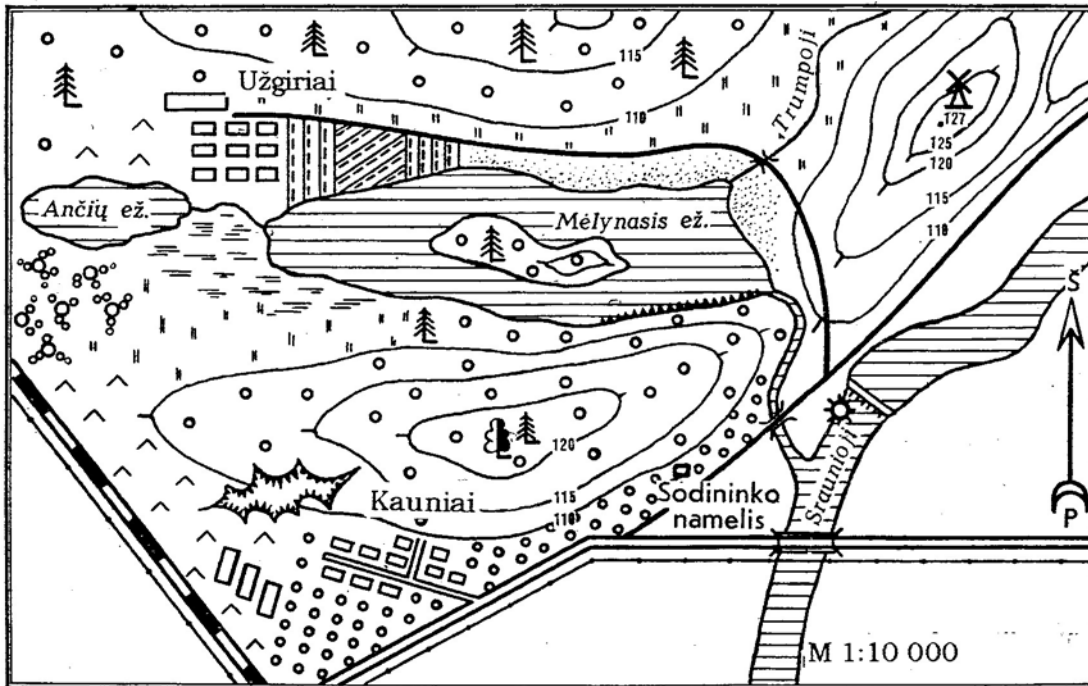
--	--	--

¹ sklandytuvus – планеры – szybowce
² stemplę – жерло – gardziel

II dalis

Maksimali taškų suma – 50.

21.

1. Vietovės plane raskite aukščiausią paviršiaus vietą. Koks jos aukštis?
.....
(0,25 taško)
2. Kuria kryptimi nuo Kaunių kaimo aukštėja¹ paviršius?
.....
(0,5 taško)
3. Naudodamiesi masteliu apskaičiuokite atstumą² kilometrais nuo Srauniosios intako žiočių³ iki Ančių ežero vakarinio kranto.
.....
(1 taškas)
4. Kokiu azimutu nuo vėjo malūno pagrindo⁴ yra sodininko namelis?
.....
(1 taškas)
5. Kuria kryptimi nuo Užgirių kaimo yra sodininko namelis?
.....
(0,25 taško)

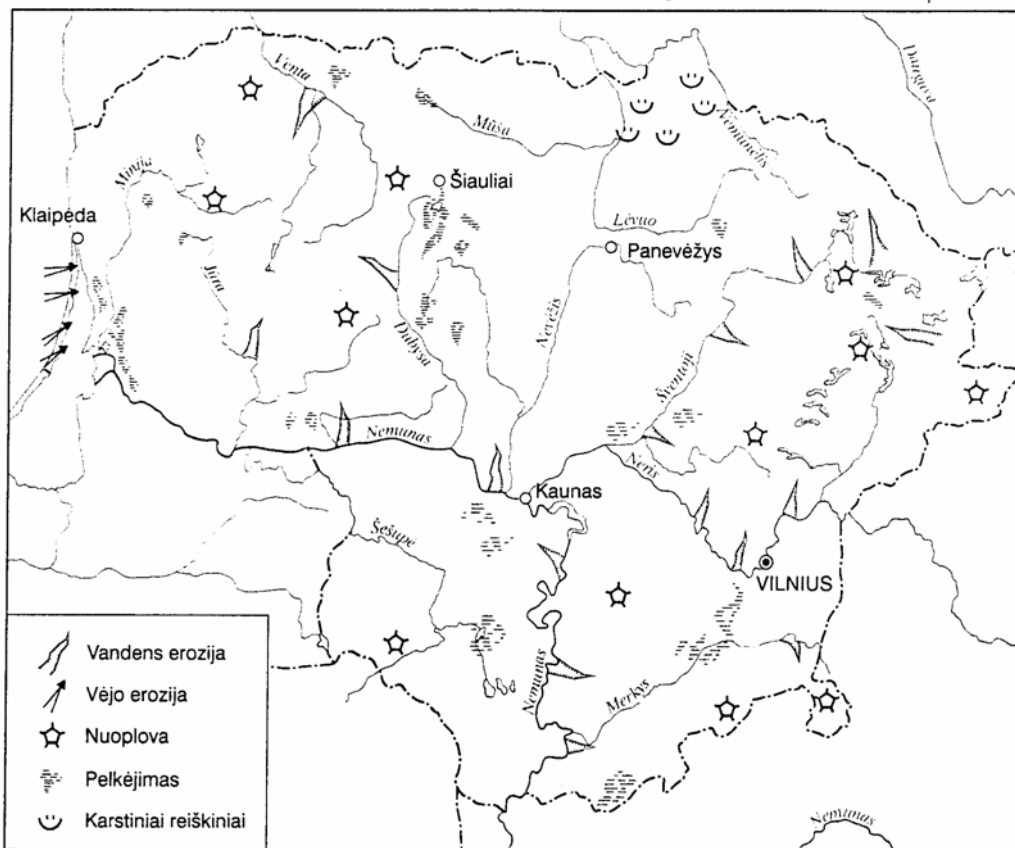
Čia rašo vertintojai

I II III

21 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

¹ aukštėja – делается выше – podwyższa się² atstumą – расстояние – odległość³ intako žiočių – устья притока – ujście dopływu⁴ pagrindo – основания – podstawy

22.

1. Kurioje Lietuvos vietoje vyksta intensyviausia vėjo erozija? Kodėl ji ten intensyviausia? (Nurodykite vietą ir dvi priežastis.)

Vieta:

Priežastys:

1.

2.

(1,5 taško)

2. Dėl kokių priežasčių aukštumose vyksta intensyvi vandens erozija? (Nurodykite dvi priežastis.)

1.

.....

2.

.....

(1 taškas)

3. Kuriuose Lietuvos rajonuose vyksta karstiniai reiškiniai?

.....

(0,5 taško)

Čia rašo vertintojai

I	II	III

4. Kokių reikia sąlygų karstinėms įgriuvoms¹ (smegduobėms) susidaryti? (Nurodykite dvi sąlygas.)

1.
2.

(1 taškas)

5. Kokio tipo žemdirbyste turėtų būti verčiamasi Lietuvos karstiniame regione?

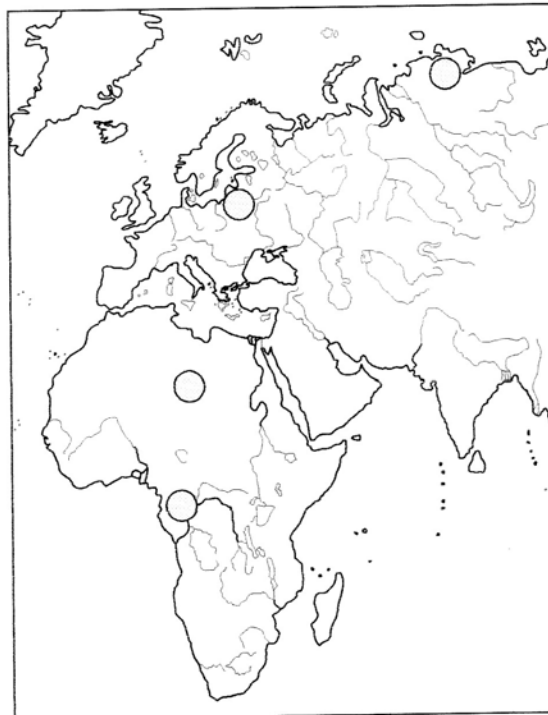
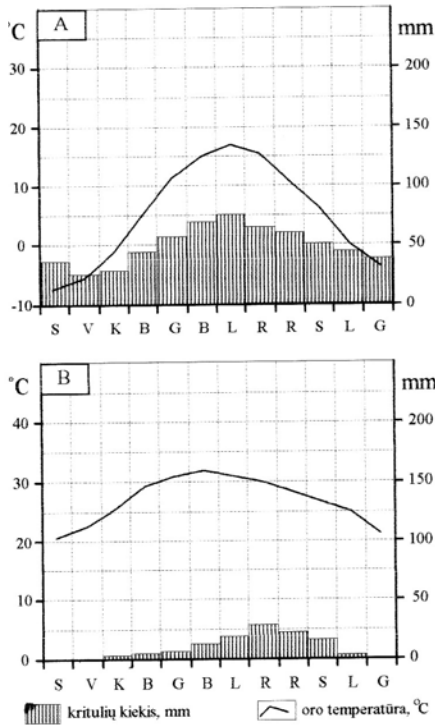
.....
Kodėl?

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

22 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

23.

1. Išanalizuokite klimatogramas ir nurodykite, kurią klimato juostą kiekviena iš jų atitinka².

- A
- B

(2 taškai)

2. Kartoschemoje nubrėžtuose apskritimuose įrašykite šių vietų klimato sąlygas atitinkančios klimatogramos raidę.

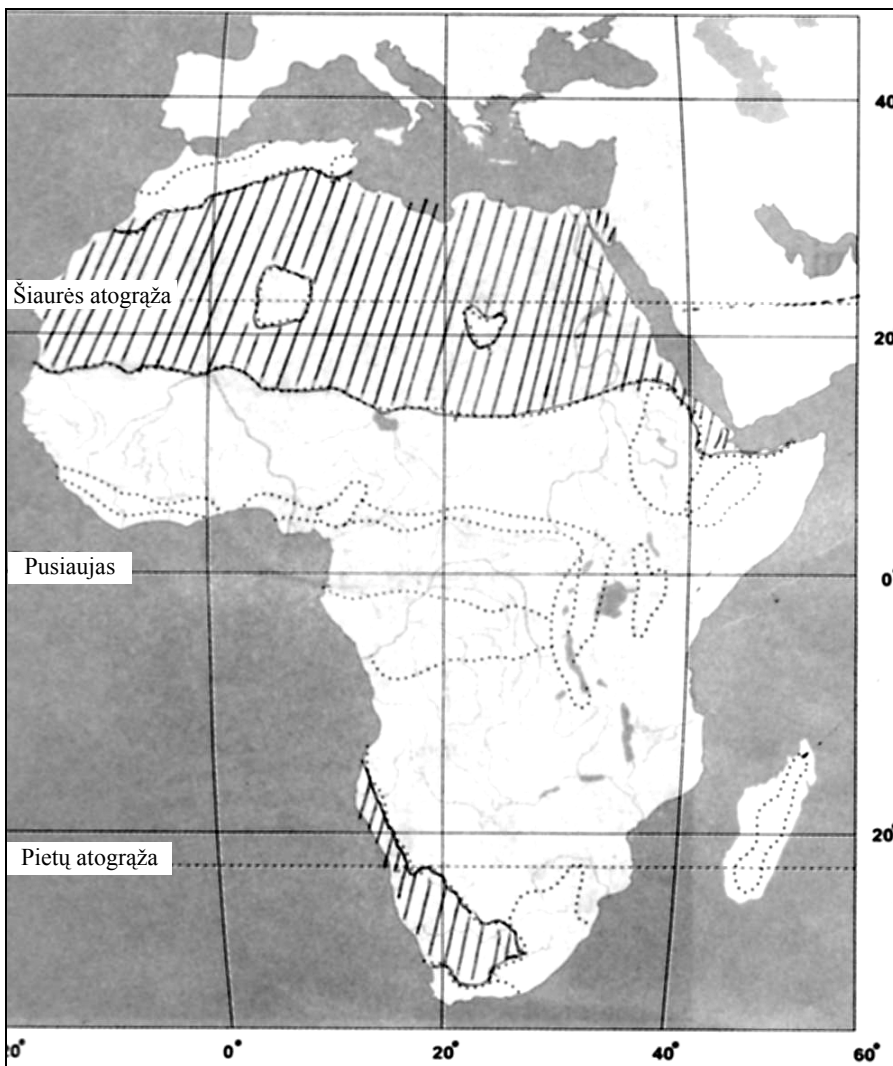
(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

23 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ įgriuvoms – провалов – zapadlisk
² atitinka – соответствует – odpowiada

24.

1. Kokia geografinė zona užbrūkšniuota¹ žemėlapyje?

.....
(0,5 taško)

2. Kodėl šiaurinėje žemyno dalyje ši geografinė zona užima didesnę plotą nei pietinėje? (Nurodykite šios geografinės zonos netolygaus² pasiskirstymo 2 priežastis.)

1.
2.

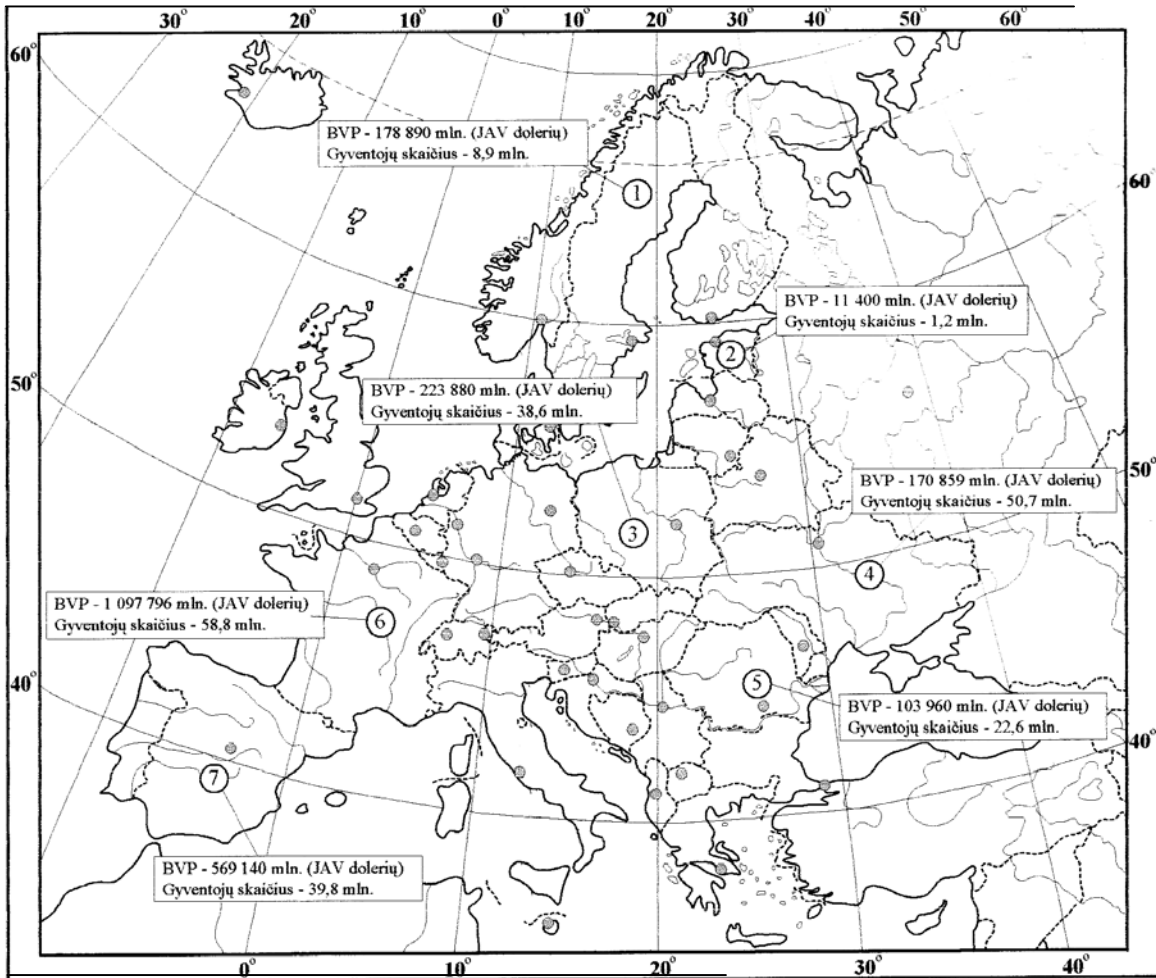
(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

24 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ užbrūkšniuota – заштрихована – zakreskowana
² netolygaus – неравномерного – nierównomiernie

25.

1. Žemėlapyje skaitmenimis pažymėtos 7 Europos valstybės, nurodytas jų bendrasis vidaus produktas (BVP), gyventojų skaičius. Nustatykite 2 ekonomiškai stipriausias¹ ir 2 ekonomiškai silpniausias² valstybes pagal BVP/1 gyventojui.

Ekonomiškai stiprios	Ekonomiškai silpnos
1.	1.
2.	2.

(2 taškai)

2. Kokie dar (be BVP ir BVP/1 gyv.) ekonominės galios³ rodikliai vartojami valstybių ekonominiam pajėgumui⁴ nustatyti? (Nurodykite 3 rodiklius.)

1.
2.
3.

(1,5 taško)

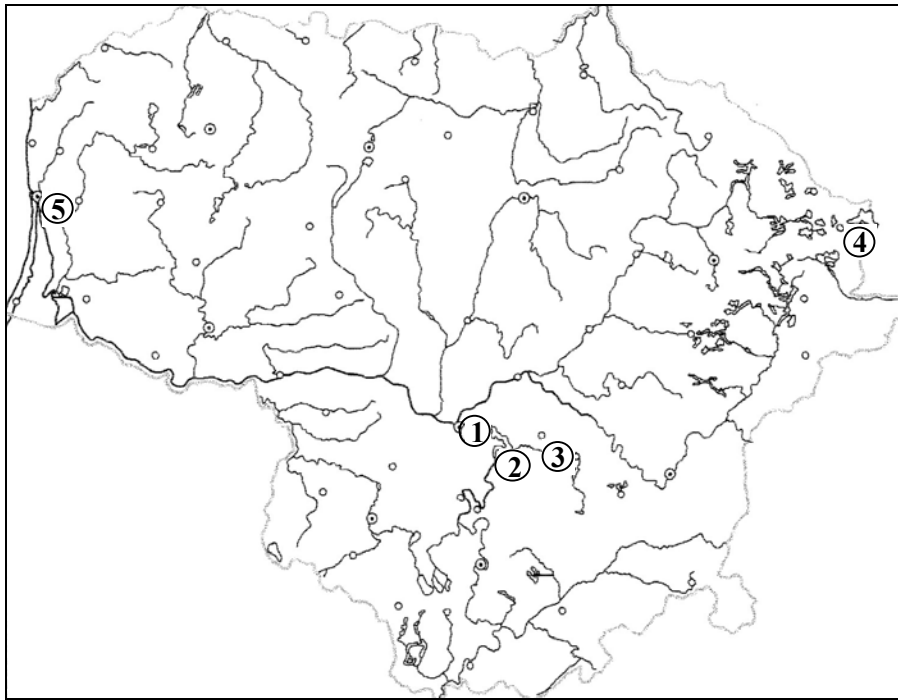
Čia rašo vertintojai

I II III

25 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ stipriausias – наиболее сильные – najmocniejsze
² silpniausias – наиболее слабые – najslabsze
³ galios – мощности – potęgi
⁴ pajėgumui – мощности силы – zdolności, potencjału

26.

1. Kartoschemoje skaitmenimis pažymėtos skirtingų¹ tipų didžiausios Lietuvoje elektros energijos jėgainės². Įvardykite elektrines ir jų tipą (pagal energijos gamybos būdą).

	Elektrinės pavadinimas	Elektrinės tipas
1
2
3
4
5

(3 taškai)

2. Sugrupuokite Lietuvoje naudojamus energijos išteklius: akmens anglis, branduolinis kuras, durpės³, gamtinės dujos, malkos⁴, terminiai vandenys, nafta, orimulsija, vandens energija.

Vietiniai	Įvežtiniai
.....
.....
.....
.....
.....

(2 taškai)

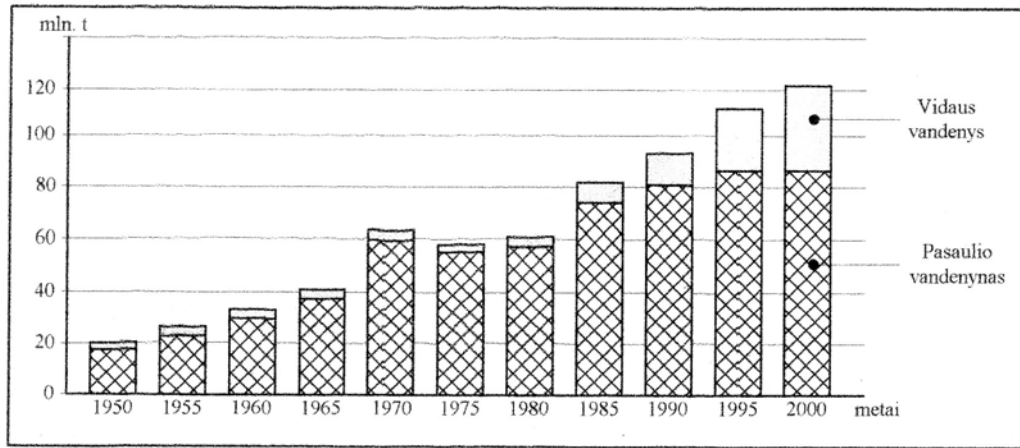
Čia rašo vertintojai

I	II	III
.....
.....
.....

26 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA
------------------------	-------	-------	-------

¹ skirtingų – различных – różnych
² jėgainės – силовых установок – siłownie
³ durpės – торф – torf
⁴ malkos – дрова – drwa

27.

1. Išanalizavę pasaulio žvejybos apimties¹ diagramą, nurodykite XX a. antrosios pusės du pasaulio žvejybos pokyčius².

1.
 2.
- (1 taškas)

2. Kokios yra žuvies išteklių³ Pasaulio vandenyne mažėjimo priežastys? (Nurodykite dvi priežastis.)

1.
 2.
- (1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

27 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

28. Įrašykite pasaulio valstybių, miestų, geografinių terminų pavadinimus.

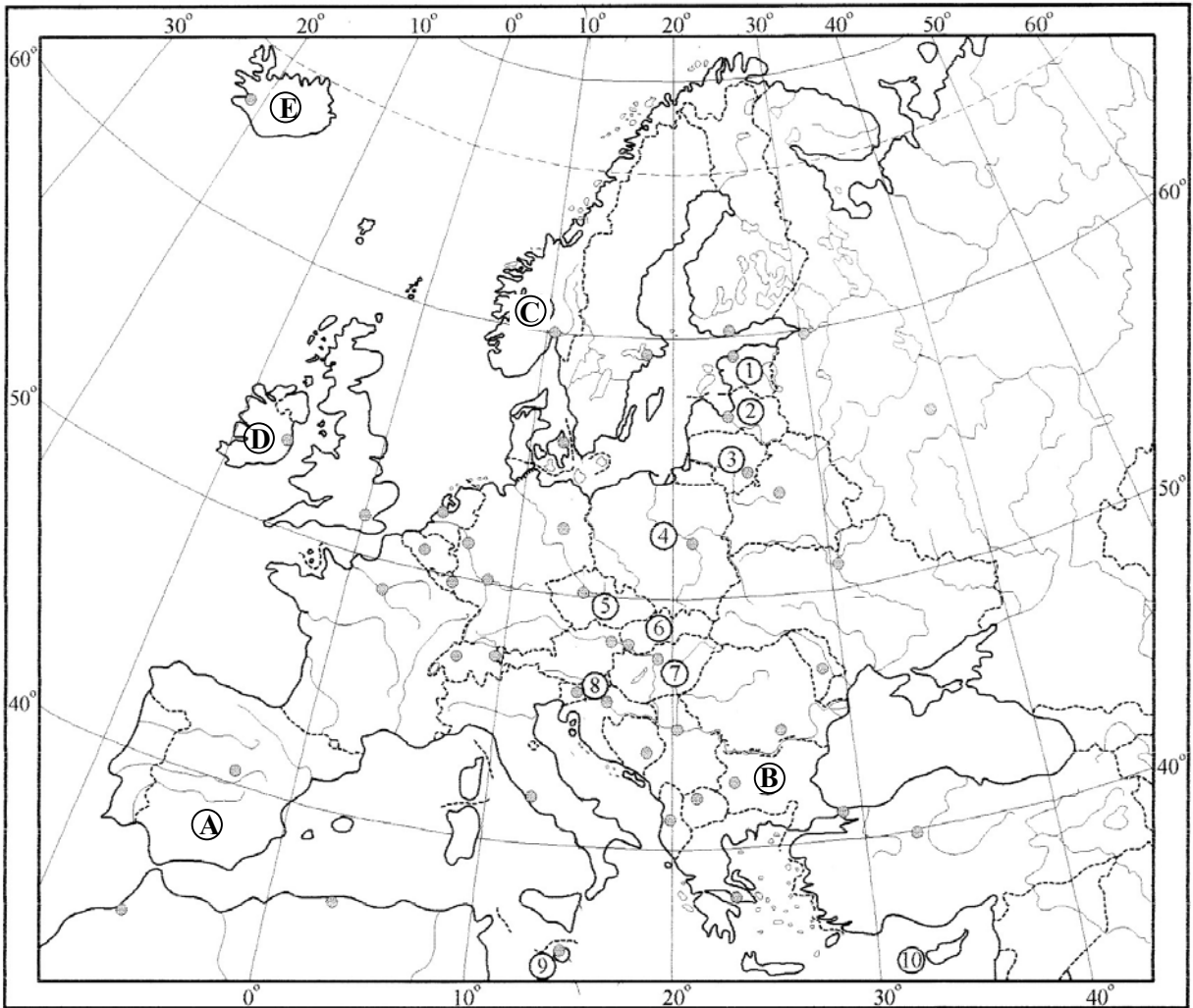
1. Pagal plotą mažiausia Europos valstybė yra (0,4 taško)
2. Kurios pasaulinės religijos išpažinėjų⁴ yra daugiausia? (0,4 taško)
3. Valstybė, pagal deimantų gavybą⁵ užimanti pirmąją vietą pasaulyje, yra (0,4 taško)
4. Didžiausias pasaulio uostas pagal krovinių apyvartą⁶ yra (0,4 taško)
5. Tarptautinė organizacija, vienijanti daugiausia pasaulio valstybių, yra (0,4 taško)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

28 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ apimties – объем – objętość, zakres
² pokyčius – изменения – zmiany
³ žuvies išteklių – рыбных ресурсов – zarobu ryb
⁴ išpažinėjų – исповедующих – wyznawców
⁵ gavybą – добыча – wydobywanie
⁶ krovinių apyvartą – грузооборот – obrót ładunków

29.

1. Žemėlapyje skaitmenimis pažymėtos valstybės, 2004 m. gegužės 1 d. tapusios¹ Europos Sąjungos narėmis. Įvardykite jas.

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

(2 taškai)

2. Kurios iš žemėlapyje raidėmis pažymėtų valstybių nėra Europos Sąjungos narės? (Nurodykite 2 valstybes.)

A	D
B	E
C	

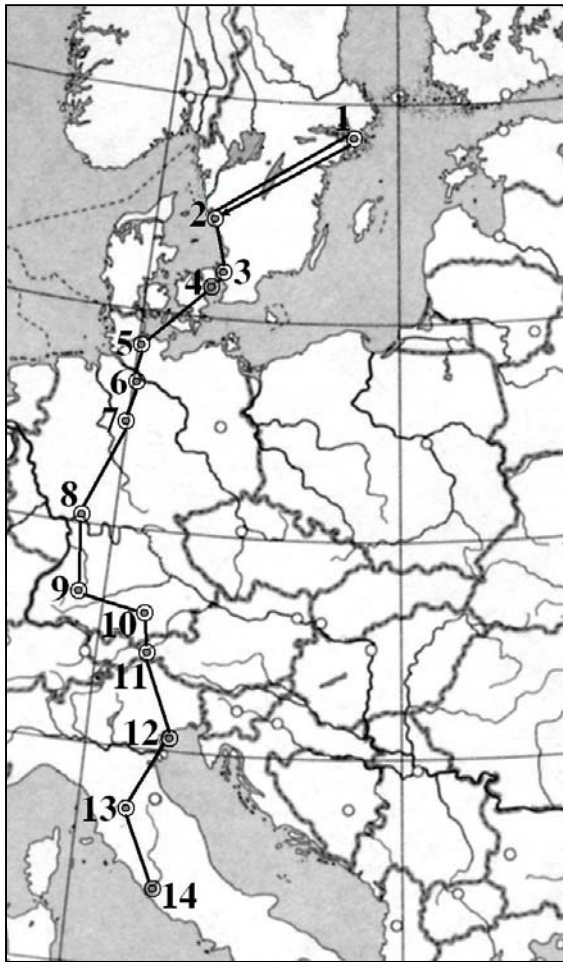
(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

29 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ tapusios – ставшие – stały się

30.

Žemėlapyje pažymėtas vienos šeimos maršrutas iš Stokholmo į Romą. Pažymėta, per kokius miestus ir kokias valstybes vyko ši šeima. Įvardykite 4 miestus ir tik prie jūsų įvardytų miestų nurodykite valstybes.

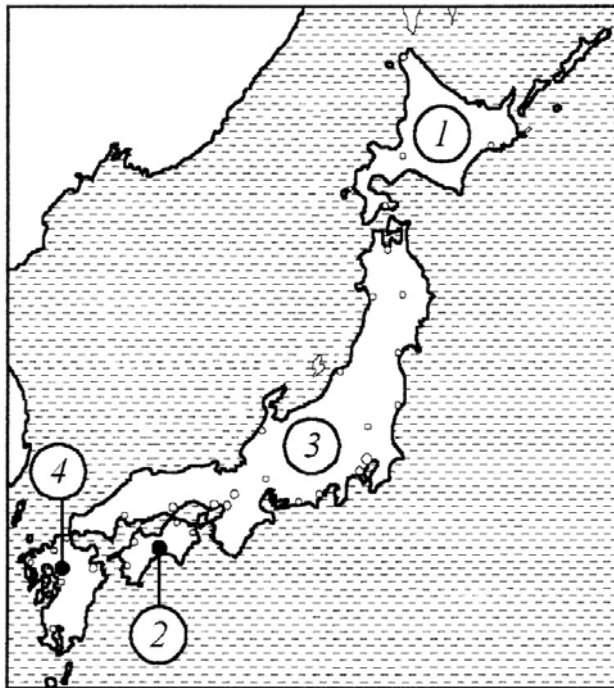
Miestas	Valstybė
1. Stokholmas	—
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14. Roma	—

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....

(3 taškai)

30 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

31.

1. Kartoschemoje skaitmenimis pažymėtos didžiausios Japonijos salos. Įvardykite jas.

1. 3.
 2. 4.

(2 taškai)

2. Nurodykite tris Japonijos milijoninius miestus. (Eilės tvarka nebūtina.)

1.
 2.
 3.

(1,5 taško)

3. Japonijoje yra kai kurių naudingųjų iškasenų, bet jos neeksploatuojamos. Kodėl?

.....

(1 taškas)

4. Kodėl Japonija priklauso valstybėms, išlydančioms¹ daugiausia plieno, nors savo žaliavų² neturi?

.....

(0,5 taško)

Čia rašo vertintojai

I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

31 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ išlydančioms – выплавляющим – wytapiających

² žaliavų – сырьё – surowców

32.

1. Kurios teritorijos sudaro Lotynų Amerikos regioną?

.....

 (1 taškas)

2. Kodėl regionas vadinamas **Lotynų** Amerika?

.....

 (1 taškas)

3. Kokie yra Lotynų Amerikoje vystomos žemdirbystės ypatumai¹?

.....

 (1 taškas)

4. Kokią žemės ūkio produkciją eksportuoja Lotynų Amerikos valstybės?
 (Įvardykite 5 žemės ūkio produktus.)

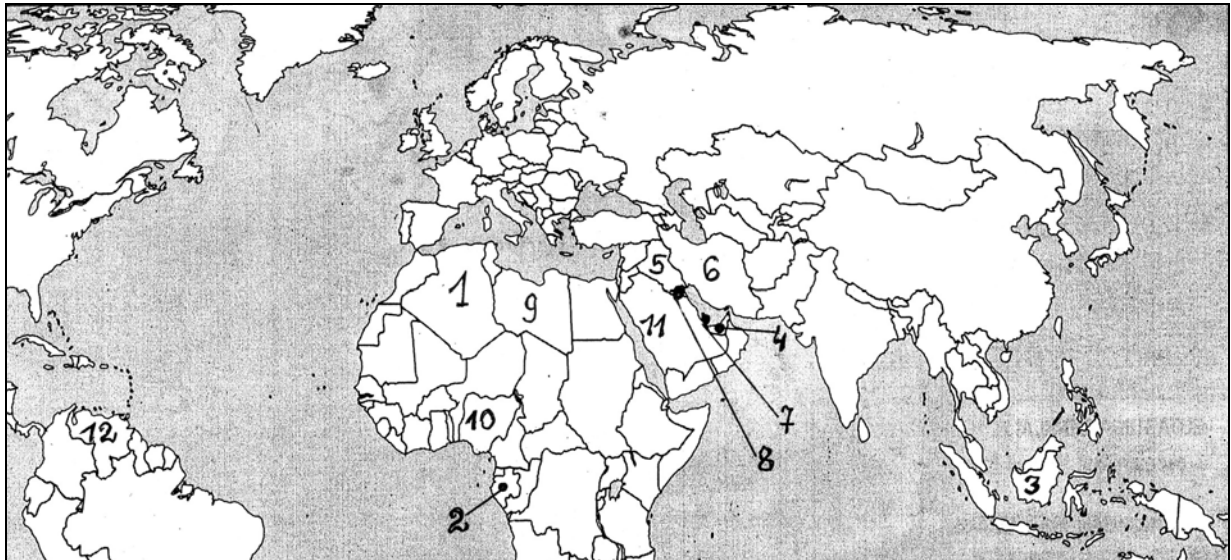
1.	4.
2.	5.
3.	
- (1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

32 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA		
-------------------------------	--	--

¹ ypatumai – особенности – osobliwości

33.

1. Kas yra OPEC?

.....

(0,5 taško)

2. Kartoschemoje skaitmenimis pažymėtos valstybės – OPEC narės. Įvardykite 5 valstybes.

1. 5. 9.
 2. 6. 10.
 3. 7. 11.
 4. 8. 12.

(2 taškai)

3. Nurodykite 5 valstybes – didžiausias naftos importuotojas. (Eilės tvarka nebūtina.)

1.
 2.
 3.
 4.
 5.

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

33 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

34.

1. Kokios yra svarbiausios globalinės problemos? (Nurodykite 5 problemas.)

1.
2.
3.
4.
5.

(2 taškai)

2. Kurios globalinės problemos aktualios Lietuvai? (Nurodykite 3 problemas.)

1.
2.
3.

(1,5 taško)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

34 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

35. Patvirtinkite arba paneikite teiginius. Jei teiginys teisingas, apveskite raidę T, jei neteisingas – N (Ⓓ arba Ⓔ).

1. T N Žemės ašis pasvirusi¹ į judėjimo aplink Saulę kelią.
2. T N Kelionė bus trumpesnė keliaujant 40-ąja lygiagrete, negu keliaujant 60-ąja.
3. T N Kuo mažesnę teritoriją vaizduoja žemėlapis, tuo jo mastelis smulkesnis.
4. T N Didžioji sausumos dalis yra Šiaurės pusrutulyje, o vandenynai daug didesnę plotą užima Pietų pusrutulyje.
5. T N Paprastai aukščiausia oro temperatūra būna vidurdienį².
6. T N Etnos ugnikalnis yra Islandijos saloje.
7. T N Visi gamtos ištekliai jau gerai iširti.
8. T N Daugumai jūrinių valstybių maksimalus teritorinės jūros plotis yra 12 jūrmylių.
9. T N Japonijoje giliai išsiskynusi kastų sistema.
10. T N Afrikos musulmoniškos šalys daugiausia išsidėsčiusios žemyno šiaurėje.

(3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

35 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

21-35 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
----------------------------------	--	--	--

¹ pasvirusi – наклонена – pochylona

² vidurdienį – в полдень – poľudnie

JUODRAŠTIS